

AZ

ALSÓ-LENDVAI

ÁLLAMSEGÉLYLYEL FENNTARTOTT

POLGÁRI FIU-ISKOLA

TIZENNYOLCZADIK

ÉRTESITŐJE

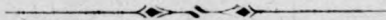
AZ

1889-90. ISKOLAI ÉVRŐL.

SZERKESZTETTE:

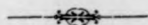
DR. BARTHA GYULA

IGAZGATÓ.

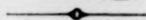

ALSÓ-LENDVÁN,
NYOMATOTT FARKAS JÁNOS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
1890.

Tartalom.

- I. Az 1889—90. iskolai év fontosabb mozzanatai stb.
- II. Az Intézet helyi felügyelete.
- III. A tanító-testület és foglalkozása.
- IV. Az eltanított tananyag s a használt tankönyvek.
- V. Az intézet szerelvényeinek gyarapodása.
- VI. A tanulók érdemsorozata.
- VII. Statisztikai kimutatás a tanulókról.
- VIII. Kimutatás az eltávozott tanulókról.
- IX. Fótékonyság.
- X. Segélyzett és jutalmazott tanulók.
- XI. Szükséges tudnivalók.

Faint text at the bottom of the page, possibly bleed-through or a library stamp.

I.

Az 1889—90. iskolai év fontosabb mozzanatai.

Az intézet állapota és belső vezetése.

Iskolánk fennállásának 18-ik éve kedvező kilátásokkal közelgett a megnyitás elé. Az V. osztályba, mely az 188³/₄. iskolai évtől kezdve üresen állott, már jóval a tanév kezdete előtt jelentkeztek növendékek, úgy hogy 5—6 növendékre számíthattunk. Ezért az iskolaszék már augusztus 20-ki rendkívüli ülésében elhatározta az V. osztály megnyitását, s ennek tanterméül — más helyiség hiányában — a muzeumot jelölte ki s átalakítására megszavazta a költségeket. Ily készülődések közt köszöntött be az új tanév s vette kezdetét augusztus 31-en a beiratásokkal, melyek a mult évi Értesítőnk végén közzétett sorrend szerint, a javító és felvételi vizsgákkal együtt szeptember 4-ig tartattak meg, a következő eredménnyel:

Az I. osztályba beiratott 27 tanuló. Ezek közül 1 ismétlő; 1 az elemi iskola VI-ik, 3 az V-ik, 18 a IV-ik osztályából hozott bizonyítványa s részben a kiállott felvételi vizsga alapján, 3 tisztán felvételi vizsga alapján az elemi iskola III-ik osztályából, 1 pedig a gymnasium I. osztályából mint ismétlő vétetett fel.

A II. osztályba beiratott 13 tanuló. Ezek közül 1 ismétlő, 3 javító, 9 haladó.

A III. osztályba beiratott 11 tanuló, mind haladó.

A IV. osztályba beiratott 1 javító, 9 haladó. összesen 10 tanuló.

Az V. osztályba beiratott 4 rendes, 1 magán tanuló, mind haladó.

Összesen beiratott tehát az 5. osztályba 66 tanuló, vagyis 17-tel több mint a megelőző évben. A szaporodás 30%-nak felel meg.

A tanulók viszonyait részletesen feltüntető táblázatot hátrább közölvén, itt csak azt jegyezzük meg, hogy míg a mult évben a vidéki tanulók az összes létszámnak csak 35%-át tették ki, addig az idén ez a viszony 41%-ot mutat; a mi habár még mindig kívánni valót hagy is fenn, de minden esetre öröndetes javulást jelez az áramlatban.

A tanév szept. 5-én, a róm. kath. templomban előzetesen megtartott »Veni Sancte« után ünnepélyesen megnyitattott s az iskolai rendtartási szabályok a növendékek előtt felolvastattak és

megmagyaráztattak. Ezután megtörténtek az előkészületek a tanítás rendszeres megkezdéséhez, mely szept. 6-án egy ideiglenes órarend szerint folyamatba lépett. Szept. 9-re a végleges órarend is elkészülvén, érvénybe lépett s e szerint aztán a tanítás, némi akadályokkal kezdődve, fennakadás nélkül folyt az egész éven át.

Az épen érintett akadály abban állott, hogy Kassai Nándor rajztanár, ki a mult isk. évet a Nagyméltóságú közokt. miniszterium engedélye mellett Münchenben töltötte, innen csak szept. 14-én tért vissza állomására; ez okból a rajztanításnak szünetelni kellett a tanév két első hetében s azután is csak nehézkes lépésekkel indulhatott meg a miatt, mert az itt helyben be nem szerzhető rajzeszközök és szerek megrendelése, megérkezése és kiosztása mind időbe került.

Irány- és mérvadónk volt a tanításban az érvényben álló miniszteri tanterv, melytől azonban némi eltérés is történt. A német nyelvtan — régebbi gyakorlat szerint — az I. és II. osztályban is taníttatott heti 2—2 órában, az egészségtan pedig a II. osztályból a III-ikba tétetett át czélszerűség szempontjából. A latin nyelvet magán uton tanulta az I. osztályból 4, a III. és IV-ikből 1—1 növendék.

A tanító-testületben személyváltozás csak annyiban történt, hogy Kassai Nándor fentebb említett külföldi tartózkodási helyéről visszatérve, mult évi helyettesétől átvette tantárgyait. Mint közmegelegedést keltő intézkedést említjük fel a Nagymélt. közokt. miniszter urnak f. évi ápril 14-én 13.129. sz. a. kelt azon magas rendeletét, melylyel Pataky Kálmánt, 8 év óta iskolánknál működő segédtanárt, ezen minőségből rendes tanárrá, szept. 1 től számitandó illetményekkel előléptetni méltóztatott.

Az intézet vezetése és rendtartása a miniszteri »Utasítás« értelmében gyakoroltatott, s az ebben kiszabott hatáskör korlátain belül a tantestület a reá tartozó ügyeket havi tanácskozányain intézte el. Tartottunk összesen 9 rendes és 3 osztályozó értekezletet. A polgári iskolákra vonatkozó, ujabban kiadott magas miniszteri rendeleteket, nevezetesen a művészeti tárgyak tanulása alóli felmentéseket s az ezekből nyert elégtelen osztályzatoknak a magasabb osztályba való bocsátás tekintetében való befolyását szabályozó 56139/89. számú rendeletet figyelembe vettük s kellő intézkedés tárgyává tettük.

A tanórák látogatása a növendékek részéről általában kifogástalan pontossággal folyt egész éven át s igazolatlan óramulasztás aránylag csekély számban fordult elő.

Az iskola egészségügyét tekintve, e tanév nem számítható a kedvezőbbek közé, a mennyiben az országszerte uralkodó náthaláz, bár enyhébb alakban, itt is fellépett, s január—márczius hóban a növendékek, valamint a tanári kar tagjai közül többeket

megtámadott és akadályozott rendes munkáik teljesítésében. Ettől eltekintve, az egészségügy normalis fokon állott, s hosszabb vagy súlyosabb betegségek nem fordultak elő.

A vallás-erkölcsi érzület ápolására s fejlesztésére mint mindig, ugy ez évben is megtettük, a mit iskolailag megtehettünk. A róm kath. növendékek vásár- és ünnepnapokon résztvettek a reggeli isteni tiszteleten s vallási szertartásaikat (gyónás, áldozás) karácsonykor és husvétkor rendesen megtartották; ugyszintén a Szentségimádásra rendelt napokon is jelen voltak az ajtatosságokon. Murkovics János intézeti ének és zenetanár elismerésre érdemes buzgósággal egyházi kardalokat tanított be a jobb énekes tanulóknak s ezek a reggeli isteni tiszteleten tanáruk vezetése alatt énekeltek. Az izraelita vallásu növendékek templomi felügyeletével az iskolaszék Kassai Nándor kartársunkat bizta meg, egy szersmind feloldván őt a kath. tanulók templomi felügyeletében eddig osztott kötelezettség alól.

A tanulók erkölcsi magaviselete s fegyelmi állapotában már a mult évben is jelzett javulás állandónak mutatkozik. Komolyabb beszámítás alá eshető erkölcsi vétség egy sem történt, s szigorubb elbírálást kívánó kihágás is csak 2—3 növendéknél adta elő magát, a kikkel szemben az iskola nevelő és fegyelmező hatását az iskolán kívüli ártalmas benyomások elnyomják. Annal nagyobb dicséret illeti növendékeink nagy többségét, mely a vasottságukról ismeretes társak káros befolyásától magát nemcsak megóvni tudta, sőt amazokkal szemben az erkölcsi fölényt alkalom adtán éreztette is.

A növendékek szorgalmát és tanulásbeli előmenetelét részletesen feltünteti az illető helyen közölt érdemsorozat, melyből kitünik, hogy az eredmény általában kielégítő, de a szorgalom tekintetében még igen sok a kívánni való. Ha növendékeinket jól ismert tehetségeik és szorgalmuk szempontjából állítjuk arányba, azt tapasztaljuk, hogy ez az arány szerfölött nagy quotienst ad a szorgalom rovására; másrészt ez magyarázza meg, hogy az előmenetel a szorgalom minden fogyatékosága mellett is kielégítő.

Az országos tantervben előirt tananyagot — miként a hátrább következő részletes kimutatásból látszik — lényegében teljesen feldolgoztuk. A mi az e tekintetben tapasztalt nehézségeket illeti, azokat már értesítőinkben sokszor elmondottuk, ezuttal hát ismételni fölösleges volna.

Hivatalos látogatásukkal szerencséltettek az iskolaszék részéről: Balogh Arpád, Bellosics János, Brenner György, Fuss Nándor iskolaszéki tag urak, kik látogatásaikon tett tapasztalataikról jelentést tettek az iskolaszéknek. A decz. 27-én és ápril 16-án tartott magánvizsgálaton az iskolaszéket Bellosics János és Tausz Ferencz urak képviselték.

Méltóságos Fackh Károly lovag, miniszteri tanácsos ur, választó-kerületünk orsz. képviselője, okt. 12-én nagybecsü látogatásával szerencsétette iskolánkat; meglátogatta az osztályokat s az ezekben folyamatban levő tanítást meghallgatta, s meleg érdeklődéssel informáltatta magát az intézet szellemi és anyagi viszonyai felől; végül 10 drb 10 frankos aranyat adott át az igazgatónak a kiválóbb tanulók jutalmazására. A jutalmak mikénti kiosztását a jutalmazottak kimutatásában közöljük.

A társadalom érdekeltsége iskolánk iránt tisztán a jótékony-ság terére szorítkozott ugyan, de e téren városunk közönsége teljes elismerésre méltó nagylelkűséget tanusít. A szegénysorsu tanulók ingyen étellemezése s a szorgalomban, előmenetel- és jó magaviseletben kiválóbb tanulók jutalmazása körül a humanitásnak szép jeleit tapasztaljuk, úgy hogy jótékony-sági rovatunk mindig oly örvendetes képet tár elénk, mely méltán versenyezhet sokkal népesebb es vagyonosabb városokéval. Az érdem ebben az egyeseket illeti a társadalmi és vagyoni állásra való tekintet nélkül, övék a nyilvános elismerés koszorúja is!

De nemcsak az egyesek, a helyi hatóságok is buzgóbb érdekeltséggel fordultak ez évben iskolánk felé. Régi panaszunk, hogy t. i. jelenlegi iskolai bérhelyiségünk sem nem elégséges, sem nem alkalmas iskolának, végre nem csak meghallgatásra, hanem megszívlelésre is talált, a mennyiben iskolaszékünk ügybuzgó elnökének, K. Hajós Mihály urnak, lelkes kezdeményére városunk képviselő-testülete elhatározta, hogy polgári iskolánk számára alkalmas épületet emel, s ennek foganatosítására az előkészületeket már meg is tette. Semmit sem óhajtunk ez időszert jobban, mert semmi sem fontosabb, életbe vágóbb iskolánk fejlődésére, minthogy ezen komoly elhatározás minél gyorsabban a gyakorlati kivitel stádiumába érjen, hogy a senki által kétségbe nem vont közszükséget kiáltó ige testté váljék. Hogy ez a város szükkeblőségén, vagy az intézők tetterején nem fog mulni, azt a viszonyok ismeretéből biztosra vehetjük s így a siker első feltétele megvan. A második feltétel azonban, az állam segélye, csak kilátásban van, de reméljük, hogy városunk közönségének eziránti kérelme az indokok erejével, s iskolánk barátainak hathatós támogatásával ki fogja vivni e kilátás valóságát is. Nézzünk hát bizalommal a jövőbe, mely a jelen egészséges csirait gondos ápolás mellett hivatva van sarjzásba hozni!

A tanévet bezáró vizsgák június 23-án kezdődve, jun. 29-ig tartottak, mely napon reggel a róm. kath. templomban előzetesen megtartott hálaadó isteni tisztelet után a tanév ünnepélyesen bezárattott.

II.

Az intézet helyi felügyelete s külső vezetése.

ISKOLASZÉK.

Elnök: K. Hajós Mihály, ügyvéd.

T a g o k :

1. Balogh Árpád, birtokos.
2. Dr. Bartha Gyula, a tantest. képviselője, jegyző.
3. Bellosics János, birtokos, pénztárnok.
4. Brenner György, birtokos.
5. Fuss Nándor, gyógyszerész, gondnok.
6. Dr. Király Mór, járási orvos.
7. Kiss Pál, esperes-plebános, alelnök.
8. Laubhaimer Oszkár, kir. közjegyző.
9. Pollák Lázár, kereskedő.
10. Ráth János, birtokos.
11. Schacherlsz Mózes, kerületi rabbi.
12. Tausz Ferencz, tak. pénzt. főkönyvelő.

Az iskolaszék a tanév folyamán tartott 10 rendes és 2 rendkívüli ülést, melyeken tanácskozmány alá kerültek a következő fontosabb ügyek:

1. A tanév kezdete előtt aug. 20-án tartott rendkívüli ülésen elhatározta az V. osztály megnyitását s ennek tanterméül a muzeumot jelölvé ki, átalakítására s berendezésére a költségeket megszavazta.

2. Zalavármegye t. közigazgatási bizottsága 1889. évi 712. sz. végzésében, hivatkozással a nm. közokt. miniszteriumnak 1889. évi július 11-én 25,844. sz. a. kelt rendeletére, felhivatott az iskolaszék, hogy ezentul minden évben az iskolai számadások a megelőző évről a következő évi költségvetéssel együtt legkésőbb augusztus végeig elkészítendők, a pénztári maradvány az adóhivatalba beszállítandó s az erről szóló nyugta a számadásokhoz mellékelve szept. 15-ig a kir. tanfelügyelőséghez beküldendő.

Ezen rendelet értelmében a mult 188^{8/9}. isk. évi számadások s az 188^{9/00}. évi költségvetés megkészült s az iskolaszék kebeléből kiküldött számvizsgáló bizottság által megvizsgáltatott, helyben hagyatott s a kir. tanfelügyelőséghez beküldetett.

3. A tanulók részéről a tanév elején beadott folyamodványok alapján határozott a tandíjak elengedése, tankönyvekkel, rajzszerekkel, élelmezéssel s a tápintézeti alapból való segélyezések tárgyában.

4. Csatlakozott azon mozgalomhoz, melyet elnöke a városi képviselő-testületben tett indítványával kezdeményezett egy új iskolai épület emelése érdekében.

5. Tárgyalta és elintézte a tantestület által elébe terjesztett ügyeket és javaslatokat.

6. Előkészületeket tett arra, hogy a jövő tanév elején a VI. osztály is megnyitható legyen s e végett egy új tanerő kinevezését kérte a magas miniszteriumtól.

7. Kiválóbb szorgalmu, előmenetelü és magaviseletü tanulók jutalmazása czéljára gyűjtést indított a helybeli közönség körében.

8. Az iskola látogatására havonként kiküldötte egyes tagjait s ezek jelentései alapján értesülést szerzett az iskola állapotról.

III.

A tanító-testület és foglalkozása.

Folyó szám	A tanító neve állása és képesítése	A tanított		A tanító		Jegyzet
		Tantárgyak	Osztályok	heti óraszám	szolg. éve	
1	Dr. Bartha Gyula, igazgató, középiskolára képesített tanár.	Számтан Mértан Könyvvitel	I. II. IV. V. I. III. IV. V.	18	15	Bölcsészettudor, unit. egyh. tanácsos, polg. iskolaszéki jegyző.
2	Iványi Andor, polgári iskolára képesített r. tanár	Számтан Mértан Term.rajz (Egészségtан) Természettан Vegyтан	III. II. I—III. IV. V. V.	21	29	A II. oszt. főnöke, a term. tud. szertár óre. a tan. értekezletek jegyzője; róm. kath. iskolaszéki tag és községi képviselő.
3	Káposztás Ferencz, polg. isk. képesített rendes tanár, okl. tornatanító.	Magyar ny. Német ny. Történelem Alkotmányt. Torna	II—IV. I. II. IV. V. I—V.	21 2	16	A III. oszt. főnöke, a könyvtárak és tornaszertár óre; a járásköri tanítótestület elnöke.
4	Kassai Nándor, polg. és középisk. képesített rendes rajztanár.	Szabadk r. Mértani rajz Szépirás	I—IV. I—V. I—III.	23	7	A IV. oszt. főnöke, a rajz-szertár óre.
5	Murkovics János, elemi isk. képesített segéd-tanító.	Német ny. Ének	III—V. I—V.	11	37	Az V. oszt. főnöke, helybeli róm. kath. kántortanító; a hegedű-tanfolyam vezetője.
6	Pataky Kálmán, polgári iskolára képesített rendes*)tan.	Magyar ny. Földrajz Történelem	I. V. I—IV. III. V.	21	10	Az I. oszt. főnöke, a földrajzi szertár óre
7	Gaál István, róm. kath. hitoktató.	Hit- és erkölcsтан	I—V.	2	4	Helyb. róm. kath. segédlelkész
8	Schacherlsh Mózes, izr. hitoktató.	Hit- és erkölcsтан	I—V.	2	18	Kerületi rabbi.

Iskolaszolga: Simon János, kiszolgált közkatoná.

*) Folyó évi ápril 14. óta.

IV.

Az eltanított tananyag vázlata s a használt tankönyvek.

1. Hit- és erkölestan.

a) *A róm. kath. tanulóknál.*

I. II osztály. Az egri közép kátéból a II. rész: Az imádságról. A bűnről s annak különféle nemeiről. Az erényről és keresztény tökéletességről. A malasztról általában s annak felosztásáról. A hét szentségről és a szentelményekről. Hetenként 1 óra.

III. IV. V. osztály. Róder A. »Bibliai történetek nagyobb gyermekek számára« cz. tankönyvből: Az ó szövetség. Harsányi J. Szertartástanából a II. rész: A szentségek kiszolgáltatásának szertartásairól. A különféle egyházi szentelésekről és megáldásokról. Hetenként 1 óra.

b) *Az izraelita tanulóknál.*

I. osztály. Bibliai történelem: Izrael a királyok alatt; az egyesült kiralyság 1—10-ig. A hittanból: Isten tulajdonságai.

II. osztály. Bibliai történelem: Izrael a királyok alatt, a szétosztott birodalom 11—24-ig. A hittanból: az erkölcsi kötelességekről, Isten iránti kötelessége.

III. osztály. Bibliai történelem: A babyloni fogságtól a bibliai kor végeig. A hittanból: Önmagunk és felebarátaink iránti kötelességek s egy rész a szertartásokból.

IV. osztály. Bibliai történelem: A makkebeusi szabadságharcztól a jelenkorig. A hittanból: mint a III. osztály.

V. osztály. A zsoltárokból 10 fejezet. — Tankönyv mind az 5 osztályban: Dr. Zsengeri Hittani hármaskönyv II. kt. Hetenként 1—1 óra.

2. Magyar nyelv.

I. osztály. Értelmes és hangsúlyozott olvasás, az olvasmány tartalmának megmagyarázása s a tartalom szabadon való elbeszélése; könyv nélkül tanult versek szavalása.

A mondat különféle nemei, a mondatrészek s a fő- és mellékmondat megkülönböztetése. Mondattani alapon az alaktan, tekintettel a hangtani módosulásokra. A szóképzés. K. k. dr. Szinyei J. Iskolai magyar nyelvtan I. r. és Lehr-Riedl Magyar olvasó könyv I. r. Hetenként 5 óra.

II. osztály. A bővített mondat kiegészítéseül — az I. oszt. tanultakon kívül — a határozók részletes tárgyalása. Az összetett

mondat használatának feltüntetése után a függő s független viszonyban levő összetett mondatok ismertetése. A többszörösen összetett mondat ismertetése.

Írásbeli dolgozat anyagául szótagos másoltatás, diktando íráson kívül egyes darabok szabadon való leírása s néhány kisebb-szerű elbeszélés készítése szolgált. K. k. Dr. Szinnyei Iskolai magyar nyelvtan II. r. s Lehr-Riedl. Magyar olvasókönyv II. r. Hetenként 5 óra.

III. osztály. A rendszeres magyar nyelvtan tüzetes tárgyalása után a hangsúlyos verselés ismertetése főbb vonásokban. Írásbeli dolgozat anyagául diktandó iratás, elbeszélések s leírások szolgáltak. K. k. Dr. Szinnyei J Rendszeres magyar nyelvtan III. r. s Lehr-Riedl Magyar olvasó könyv III. r. Hetenként 4 óra.

IV. osztály. Az egyszerű s szépírály kellekei s alkalmazásuk. Az anyag gyűjtés, az anyag elrendezése, a kidolgozás. A leíró, elbeszélő, értekező s rábeszélő előadás ismertetése. Az időmértékes verselés főbb vonásokban. Írásbeli dolgozat anyagául részint különféle ügyiratok, részint leírások, elbeszélések szolgáltak. Olvasmányul Arany »Toldyja.« K. k. Novák S. Magyar irálytana. Het. 3 óra.

V. osztály. Az újabbkori költők és drámairók műveiből válogatott darabok olvastatása s tartalmi magyarázata mellett a drámai szerkezet megértetése, valamint a szónoki beszéd szerkezetének is megvilágítása.

A fogalmazás gyakoroltatott levelek, szerződések, kötelezvények, leírások és elbeszélések készítésével. K. k. Környei — dr. Boros. Hetenként 3 óra.

3. Németnyelv.

I. osztály. A betűk ismertetése után az írás- és olvastatás gyakoroltatása. Az egyszerű mondatalkotáshoz szükséges szótanulás az idetartozó alaktani szabályokkal. K. k. Graf J. Német nyelvtan I. r. Hetenként 2 óra.

II. osztály. Az egyszerű mondat kifejezésére szükséges alaktani szabályok folytatólagos ismertetése. Szó- és írásbeli fodítás-hoz szótanulás. K. k. Graf J. Német nyelvtan I. r. Hetenk. 1 óra.

III. osztály. Eltérések a főnév ejtegetésénél. A főnév esetei és a viszonyzó. A tulajdonnevek ejtegetése. A melléknév mint jelző. A melléknév fokozása. A személyes, mutató, visszamutató és határozatlan névmások. A számszó. A segédigék; gyenge és erős hajtogatásu igék cselekvő alakban. Az egyszerű bővített mondat szórendje. Fordítások szó- és írásban magyarból németre és viszont. K. k. Graf J. Német nyelvtan I. r. Hetenként 3 óra.

IV. osztály. A gyenge és erős hajtogatásu igék cselekvő és

szenvető alakban. Visszaható- és személytelen igék, továbbá az értelemmódosító segédigék, a származott és összetett igék hajtogatása. Határozó-, viszony-, kötő- és indulatszók. Szóképzés. Az összetett mondatok szórendje. Szó és írásbeli fordítások beszédgyakorlatokkal. K. k. Graf J. Németnyelvtan I. r. Het. 3 óra.

V. osztály. A nyelvtan ismétlése az erős hajtogatású igéktől fogva végig. Az összefüggő gyakorlatok fordítása német nyelvre. A német olvasmányok és költemények fordítása és előadása. Irálygyakorlatok. K. k. Graf J. Német nyelvtan és Felsmann Deutsches Lesebuch I. r. Het. 3 óra.

4. Mennyiségtan.

I. osztály. a) Szám-tan. A tizes rendszer. A négy alaplüvelet egész és tizedes számokkal. A számok oszthatósága. Legkisebb közös többszörös. A közönséges törtszámok négy alaplüvelete. A törtszámok kölcsönös átváltoztatása. Összevonások és szétbontások. Időszámítási feladatok megoldása. Példatárul: Barbierik T. Szám-tan. I. r. Hetenként 3 óra.

b) Mértan. Az egyenes vonal s ennek helyzetei a térben és rajzalon. Távolságok összehasonlítása s a 4 alaplüvelet távolságokkal; távolságok mérése. A körvonal. — Körök és ívek összehasonlítása; a négy alaplüvelet körívvel; ivmérték. A szögek és ezek mérése. Egyenes vonalak kölcsönös helyzete a rajzalon. Szögpárok: mellék-, csúcs-, megfelelő-, váltó- és társzögek. Az idomokról általában; szimmetria. A háromszögek alaptörvényei és nemei. A négyszög és nemei. A sokszögek általában. Az idomok egybevágósága és hasonlósága, különös tekintettel a háromszögre. A területmértékek ismertetése s az egyenes vonalú síkidomok területszámítása, a közéletből vett gyakorló példákkal. Tankönyv: Suppan V. Rajzoló geometria. Hetenként 2 órán.

II. osztály. a) Szám-tan. Számolási előnyök és rövidítések. Rövidített sokszorozás és osztás. Az arányosság fogalma s a ket-tős tétel. — Az arányok és aránylatok s ezek alkalmazása az egyszerű hármasszabályra és százalékszámításokra. Tankönyv: Barbierik T. Szám-tan II. r. Hetenként 3 órán.

b) Mértan. A kocka szemléltetése és rajzolásából kiindulva: a pont, a vonal és sík a térben. Hasábok, hengerek, gömbök, kupok. A szabályos testek és a gömb. A testek szimmetriája, egybevágósága, hasonlósága, egyenlősége. A testek köbtartalma és felszíne, ide vonatkozó gyakorlati számításokkal. Testminták készítése lemezpapírból. Tankönyv: mint az első osztályban. Hetenként 2 órán.

III. osztály. a) Szám-tan. Összetett arányok és aránylatok, Összetett hármasszabály egyszerű következtetésekkel s az összetett aránylatokkal. Egyszerű kamatszámítás. Közép határidő számítás.

Egyszerű és összetett arányos osztás (társasági szabály.) Elegendési számolás. Lányszabály. Tankönyv: Barbierik T. Számtan III. r. Hetenként 2 órán.

b) Mértan. Egyenesvonalu síkidomok adott arányban kibővített másolása s ennek alapján főképp a háromszögek congruentiája és hasonlósága. A középponti és a tengely-szimmetria alaptételei. A síkidomok szerkesztése meglévő adatok alapján. Az idomok átalakítása és osztása egyenlő meg arányos részekre. A körtan kibővítése. Tankönyv: Dr. Császár K. Szerkesztő Planimetria. Hetenként 2 órán.

IV. osztály. a) Számtan. Az arany és ezüst súlymértékei, finomsága és értékszámítása. A hazai és ránc nézve fontosabb külföldi államok valutája és vert pénzei ismertetése az ide vonatkozó számításokkal. A helyi és idegen váltók leszámolása. Fizetés küldött és intézett váltóval (rimessa és tratta.) Váltó kémlés. — Az algebrából: a 6 alaplüművelet és az első foku egy ismeretlenű egyenletek Tankönyv: Barbierik T. Számtan IV. r. Het. 3 órán.

b) Mértan. A tér felmérése és területének kiszámítása. A testek felületének és térfogatának kiszámítása, az algebra alkalmazásával a mértanra. K. k. Roller Geometria. Hetenként 1 óra.

V. osztály. a) Számtan. Első foku egyenletek több ismeretlennel. Másod foku egyenletek egy ismeretlennel. A logaritmus és alkalmazása. A számtani és mértani haladvány (progressio.) A kamatos kamat számítása. Tankönyv: Mauritz R. Algebra. — Hetenként 3 óra.

b) Könyvvitel. Az egyszerű könyvvitel elméletileg és gyakorlatilag, alkalmazva az iparra és kereskedelemre. A leltár-, emlék-, pénztárkönyv, napló és főkönyv vezetése. Tankönyv: Roller-Wittinger Könyvviteltana. Hetenként 1 óra

5. Természettudományi tárgyak.

a) Természettudomány.

I. osztály. Az őszi és tavaszi hónapokban növénytan (virágos növények és gombák; a téli hónapokban ásványtan (nehány kőzettel) természetes példányokon szemléltetve. K. k. Róth Növénytan elemei és Dr. Szabó Ásványtan kezdők számára. Het. 3 óra.

II. osztály. Állattan — jobbára természetes példányokon — szemléltetve. K. k. Kriesch Természettudomány elemei (állattan). Hetenként 3 óra.

III. osztály. Ásvány-kőzettan és geologia; tavasszal növénytan (általános rész, virágosak meghatározása, virágtalanok ismertetése.) K. k. Szécskay Ásványok természetrajza. Növénytan mint az I. osztályban. Hetenként 2 óra.

b) *Egészség- és életmentés tan.*

III. osztály. A levegő, lakás, ruházat, tisztaság, táplálék, munka, szokások, foglalkozási módok befolyása az egészségre. A betegekkel való bánásmód s a rögtöni balesetekben való első segélynyújtás módja. Közegészségügyi fontosabb szabályok tekintettel a gyakoribb járványos betegségekre. K. k. Dr. Széll L. Életmentés és egészség tan polg. isk. számára. Hetenként 1 óra.

c) *Természettan.*

IV. osztály. Az erők. A testek egyensulya és mozgása. K. k. Greguss Gy. Természettan. Hetenként 3 óra.

V. osztály. A hő hatásai, terjedése és forrásai; csapadék-képződés. A delezesség és delezességi tünetmények. A villamoság különféle gerjesztési módja, sajátosságai és alkalmazásai. A hang, ennek terjedése és visszaverődése; a zenei hang kellékei, erőssége, magassága. A fény, ennek visszaverődése, törése s az ezen alapuló készülékek. K. k. mint a IV. osztályban. Het. 3 óra.

d) *Vegyten.*

V. osztály. A fontosabb nemfémes és fémes elemek, ezek élegei, chloridjai. A fontosabb savak, bázisok és sók; az atom és molekulaszúlyok alkalmazásai egyszerűbb vegytani feladatok kiszámítására. K. k. Balló M. Elemi vegyten. Het. 2 óra.

6. *Földrajz és statisztika.*

I. osztály. Magyarország részletes ismertetése, összeköttetésben a statisztikával. Magyarország függőleges tagozata és vízrajza. Az egyes vidékek természeti viszonyai, néprajza, tekintettel a lakosok főbb foglalkozásának ismertetésére. Az ország politikai földrajza, éghajlata, terményei, állatai és népei. K. k. Hunfalvy-Schneider Földrajza I. r. Hetenként 2 óra.

II. osztály. Ausztria ismertetése után Európa egyes államainak vízszintes és függőleges tagozata, azok éghajlata, terményei és műveltségi viszonyai. Európa kedvező partfejlődése, s ennek befolyása a kereskedelem és műveltség előhaladására. Európa nagysága, éghajlata, terményei, népei. K. k. Kozma Gy. Európa és Azsia. Hetenként 2 óra.

III. osztály. Amerika részletes, Ázsia, Afrika és Ausztrália általános ismertetése, azok vízszintes és függőleges tagosulata, éghajlata, terményei, műveltségi állapotai és politikai földrajza. A fölfedezések történelmének főbb mozzanatai. K. k. Kozma Gy. Földrajz III. r. Afrika, Amerika, Ausztrália és a földrajzi fölfedezések vázlatja. Hetenként 2 óra.

IV. osztály. A föld felületének általános ismertetése. A matematikai földrajz elemei. K. k. Dr. Brózik K. Rendszeres természettani földrajz. Hetenként 2 óra.

7. Történelem.

III. osztály. A magyarok történetének rövid áttekintése. A vérszerződés, honfoglalás s annak világtörténelmi fontossága. A keresztény vallás fölvétele, s annak jelentősége. Az egyes uralkodóházak története tekintettel a tudomány, műveltség és alkotmány fejlődésére. A mohácsi vész s annak okai. Erdély különállása s annak jelentősége a vallás és nemzeti szabadság érdekében. A pragmatika sanctió. A nemzet haladása az újabb időben a szellemi és anyagi téren. K. k. Mangold L. A magyarok története. Hetenként 2 óra.

IV. osztály. Óskori műveltség. A keleti népek történelme után a görögök s rómaiak történelme. A kereszténység alapítása és elterjedése. A népvándorlás s az újabb államok keletkezése. Mohamed működése s tanának elterjedése. A pápaság és császárság küzdelmei. A kereszties háboruk okai s következményei. Francia-Angolország tört. főbb vonásokban. A Habsburgok a középkor végén. K. k. Mangold L. Világtört. Hetenként 3 óra.

V. osztály. Europa történelmének folytatása a legújabb korig, nevezetesen: A fölfedezések, a reformáció, a vallási és nemzeti háboruk, a fejedelmi absolutismus kora, az amerikai szabadságharcz, a francia forradalom és Napoleon kora. Továbbá az újabb forradalmak és az állami újabb alakulások történelme. K. k. Ladányi G. A világtörténet főbb eseményei. Hetenként 3 óra.

8. Alkotmánytan.

V. osztály. Az államok kormányzása. A magyar államról és a magyar nemzetről. A királyi hatalomról. Az ország kormányzata, a törvényhatóságok. A községek önkormányzata. Az igazságszolgáltató hatalomról. Magyarország és Ausztria között levő államjogi viszonyról. Továbbá a honpolgári közjogok és kötelességek s végül a magán- és büntetőjog alapvonalai főbb vonásokban. K. k. Csiky K. A hazai alkotmány és jogismeret alapvonalai. Hetenként 2 óra.

9. Művészeti tárgyak.

A) Rajzolás.

I. osztály. a) Szabadkézi rajz. Egyenes és görbevonalu elemi diszitmények tollrajza sraffirozással; később fokozatos színezési gyakorlatok. Hetenként 3 óra.

b) **Mértani rajz.** A szerkesztő síkmértan elemei. A rajzeszközök használási módjának megismertetése, az egyenes és görbe vonal, tekintettel származása, alakja és egymáshoz helyzeti viszonyára; merőlegesek és egyenközűek szerkesztési módja; a szög nemei és ezekkel való műveletek; síkidomok adott alkatrészeikből való szerkesztése. A körbe irt szabályos sokszögek rajzolása, szabálytalan sokszögek másolási módjai. Hetenkint 2 óra.

II. *osztály.* a) **Szabakézi rajz.** Tollrajz diszitmények lapminták után való szabadon rajzolása. Legegyszerűbb máanderek, mozaique-ok, görög- és mór izlésű szalagdiszek másolása és színezése. Hetenként 2 óra.

b) **Mértani rajz.** 1) A szerkesztő síkmértan folytatása, csillagidomok s a legfontosabb érintési feladatok; a kupmetszetek valamint a kerekények és csigavonalak szerkesztésének különféle módjai. 2) Az ábrázoló mértanból az orthogonális projectió elemei, a tér megismertetése.*) A síkrendszer, a pont és vonal képe minden helyzetben; egyenes és görbe vonalú síkidomok ábrázolása többféle helyzetben. A sík ábrázolása; az egyenes nyomainak meghatározása; különböző helyzetű egyenes — továbbá párhuzamos és metsző egyeneseken keresztül való síkfektetés, végre síkok metszése. Hetenként 3 óra.

III. *osztály.* a) **Szabakézi rajz.** Stylszerű síkdiszitmények polychrom színezése, mozaique, intarsio és szőnyeg-minták másolása. arányos nagyítás- vagy kisebbitéssel. Hetenként 2 óra.

b) **Mértani rajz.** A derékszögű vetülettanból a II. oszt. tananyagának rövid összefoglalása és ismétlése, Egyenes és ferde mértani testek ábrázolása, síkkal való metszések; a metszési idomok valódi nagyságának meghatározása. Egyenes vonalnak mért. testekkel való átdöfés pontja. Forgási testek, éles és tompa menetű csavar. A testek áthatása és hálózatának lefejtése.**), Hetenként 2 óra.

IV. *osztály.* a) **Szabakézi rajz.** Magyar stylü elemek és diszitmények különféle izlésű szabad decoratiók, nehezebb szalag- és mozaique-diszek megfelelő színezéssel; plasztikus ornamentek szén- és krétarajzai, lapminták után; végre mértani testek, oszlop-lábak, edények stb. löszöntvényeinek rajza a távlattani ismeretek felhasználásával. Hetenként 3 óra.

b) **Mértani rajz.** 1) Árnyszerkezettan. A fénysugár iránya, a pont, vonal, egyenes- és görbevonalú síkidomok; valamint a szögletes és gömbölyű testek és testcsoportozatok ön- és ve-

*) Minden feladat mielőtt rajzoltatott, szemléltető eszközön a térben belet mutatva és alaposan megmagyarázva.

**) Az előadott példák egy részét a növendékek házi feladatkép is készítették.

tett árnyékai; csúcsán álló gúla, kúp és különféle fülkék belső árnyéka. 2) A távlatból a sikrendszer, alap-, közép- és láthatárvonal; fősugar, szem-, táv- és enyész pontok megismertetése, kísérletekkel és példákkal magyarázva szemléltető távlati készülékek segítségével. A pont, vonal, sikidomok, parqettek távlati ábrázolása az áthatási és távmetszési módszer szerint. Könnyebb szabad távlati elemi feladatok megfejtése; végre a távlati árnyeszerkesztés ismertetése. Hetenként 2 óra.

V. osztály. M é r t a n i r a j z. Nagyobb építészeti részletek, mint a képsikkal párhuzamos és szöget képező, ivesen összekötött oszlopsorok, fagerendák, hengeres kut, lépcsőzet, keresztboltozatos árkád stb. távlati rajza, árnyék szerkesztéssel és az aquarell festés alkalmazásával. Hetenként 3 óra.

B) Szépirás.

I. és II. osztály. Magyar és német folyóírás ütem szerint. Hetenként 1—1 óra.

II. osztály. Ronde-írás: a kis és nagybetűk megismertetése, valamint begyakorlás a fraktur, gót- és egyéb írásnemekben, Vajda módszere szerint. Hetenként 1 óra.

C) Ének.

I. osztály Énekgyakorlatok az első három hangtól fogva a teljes C-dur scáláig — ide értve a szokottabb ütenynemeket, a negyed, fél, egész- és nyolczad hangjegyeket. — Hangjegyírás. Egy- és két szólamu magyar népdalok éneklése. Hetenként 1 óra.

II., III., IV., V. osztály. A hangnemek ismertetése énekgyakorlatokkal. A hangközők és hangzatok gyakorlása. Alakító és előadó jelek. Három- és négyszólamu kardalok. Hetenként 1 óra.

10. Testgyakorlat.

Az I. osztályból álló csoport gyakorolta a sorakozást, igazodást, nyitódást, zárkozást, fordulatokat, kanyarodásokat s rendekbe fejlődést helyben s menésközben.

A II., III., IV., V. osztályból álló csoport gyakorolta a ketős rendekbe fejlődést helyben és menésközben. Végül mindkét csoport az egyszerű s összetett szabadgyakorlatokon kívül a szertornázást is gyakorolta. Hetenként 1—1 óra.

V.

Az intézet szerelvényeinek gyarapodása.

A) Könyvtárak.

A tanári könyvtár. Gyarapodott a) *ajándékozás útján*: A Nm. vallás- és közoktatási miniszteriumtól a »Néptanítók Lapja« 1890. évfolyama és Danczer A. »A mi hadseregünk« cz. műveikkel. — Összesen 2 drb. 10 frt értékben.

b) *Bevásárlás útján*: A természettudományi társulat könyvkiadó-vállalatának következő kiadványai: Csopey-Kuppis, A világtorgalom. — Lubbock-Mágócsy, A virág, a termés és a levél. — Honzean-Czógler, A csillagászat történelme. — Rudolf fhg. trónörökös, Tizenöt nap a Durán. — Dr. Simonyi J. A sarkvidéki fölfedezések története. — Továbbá: Hunfalvy Egyetemes földrajza I. II. kt. — Hoppé L. Elemi ábrázolástan. — Felméry L. A neveléstudomány kézi könyve. — Simonyi Zs. Magyar nyelv a művelt közönség használatára I. II. kt. — Folyóiratok és szaklapok: Középisk. tanáregyes. Közlöny, 1889/90. évf. — Egyetemes közokt. Szemle, 1890. évf. I. fele. — Polgári Iskola, 1890. évf. — Felső nép- és polg. isk. Közlöny, 1890. évf. Természettudományi Közlöny, 1890. évf. — Ugyanehhez Pótfüzet, 1890. évf.

Összesen 15 mű, 17 kötetben és 44 frt értékben.

II. Az ifjusági könyvtár. Gyarapodott *vétel útján* a következő művekkel: Dolinay Gy. Hasznos Mulattató, 1887—1889. évf. 2—2 kötetben. — Radó V. Magyar Ifjuság, 1884—1885. évf. — Gál Mózesről: Utolsó latos, Virág Palkó, Diák történetek. — Lázár Cyulától: Lear király, Washington. — Stevenson, Kincses sziget. — Jeles írók iskolai tára: Pázmány válogatott egyházi beszédei, Katona J. Bánkbánja. — Csiky G. Antigone, Sophocles tragoediája.

Összesen 11 mű, 17 kötetben és 33 frt értékben.

III. A szegény tanulók segélykönyvtára részére az iskolaszék a következő tankönyveket szerezte be: Környei-Boros G. Magyar irodalomtörténet (4 péld.) — Balló Elemi Vegytan (4). — Mauritz Algebra (4). — Roller-Wittinger Könyvviteltan (3). — Gráf J. Német olvasókönyv és nyelvtan I. r. (21). — Roth S. Növénytan elemei (7). — Hunfalvy-Schneider Földrajz I. (8). — Greguss-Berecz Természettan (5). — Mangold Világtörténet (5). — Roder Bibliai történetek, nagyobb (6). — Kozma Gy. Földrajz III. r. (1). — Lehr-Riedl Magyar olvasókönyv I. r. (1). — Szinnyei Iskolai magyar nyelvtan I. r. (2). — Szécskay Ásványtan (1). — Mangold Magyarország története (2). — Suppan V. Szemléltető geometria (3). — Egri közép kátékizmus (2). — Csiky K. Hazai alkotmánytan (3). — *Összesen 82 példány 74.48 frt értékben.*

Számításba véve a régebbi szerzemények beköttetésére fordított összegeket is könyvtáraink gyarapodását a következő összefoglalás mutatja :

I. Tanári könyvtár.

a) Ajándékozás útján szaporodott 2 művel	10	frt	értékben.
b) Bevásárlás	»	»	15 » 44
a) kt. beköttetésére fordított	.	.	9'40
Összesen	.		63'40

II. Ifjúsági könyvtár.

a) Bevásárlás útján szaporodott 11 művel	33	frt	értékben.
b) Beköttetésre fordított	.	.	—
Összesen	.		33

III. Szegény tanulók segély-könyvtára.

a) Bevásárlás útján szaporodott 82 drbbal	74.48	frt	értékben.
b) Beköttetésre fordított	.	.	—
Összesen	.		74.48

Fegyzet. A tanári könyvtárban levő azon régebbi kiadásu tankönyvek, melyeket egyes könyvkiadók ajándékban küldöttek, s a melyek újabb és javított kiadásban is meglévén, fölöslegeseknek mutatkoztak, a tanári testület javaslatára a könyvtárból kiselejteztetvén, ezáltal a könyvtár leltári állománya 62 drbbal apadt.

B) Szertárok.

I. Természettani szertár. Az idén nem gyarapodott.

II. Vegytani szertár. Különböző vegyi szerek és eszközökért kiadatott 3'64 frt.

III. IV. V. Természetrajzi, mértani és földrajzi szertárak. Ez évben nem gyarapodtak.

VI. Rajzszertár. Egy fakörző a fekete táblákhoz 3'20 frt.

VII. Szegénytanulók rajzeszköztára. 12 drb. rajzeszköz, tokban 26'40 frt ; különböző rajzszerek, elhasználásra kiosztva 18'98 frt. Összesen 45'38 frt.

VIII. Régi pénzek és érmek gyűjteménye. Egyes tanulók ajándékából szaporodott 3 drb. rézpénzzel.

IX. Zeneszertár. Az ingyenes hegedü tanfolyam részére beszerezett 3 drb. függő lámpa és a szükséges petroleum 10 frt értékben.

X. Tornaeszközök szertára. Nem gyarapodott.

Fegyzet. A természettani, vegytani, földrajzi és rajz-szertár

gyarapítására az idej költségvetésben fölvev összegeket ez ideig még a költségvetés visszajöttének hiányában föl nem használhatván, az ezekre előirányzott összegek csak a költségvetés jóváhagyása után lesznek az illető szertárak gyarapítására fordíthatók és a folyó évi számadások rendén kimutathatók.

C) Butorneműek, javítások és vegyesek.

Egy fali óra 13·50 frt. Egy vegytani szekrény 16 frt. Egy dobogó az I. osztályba 3 frt. 6 szék az V. osztályba 7·20 frt. Fénytelen lack a fekete táblákhoz 8·56 frt. Igazításokért az asztalosnak 0·70 frt. Lakatos munkákért 1·05 frt. Borszeszért 1·40 frt. Vegyesneműekért 5·28 frt. Összesen 56·69 frt.

VI.

A tanulók érdemsorozata az 1889-90. isk. évről.

I. OSZTÁLY.

Folyó szám	A tanuló neve	Hittan	Magyar nyelv	Németnyelv	Földrajz	Számítan	Mértan	Természettan	Szabadkézi rajz	Mértani rajz	Szépíráás	Éneklés	Testgyakorlat	Szorgalom	Magaviselet	
				—	3	4	4	4	4	4	3	4	2	3	2	4
	Bauer Béla		k	i	m	a	r	a	d	t						
	Beck Ede		3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	
	Bozzay József		2	2	2	3	3	3	2	2	3	2	3	3	2	
5	Brüll Adolf		3	2	3	2	3	3	3	1	1	2	2	2	1	
	Dervarics Elemér		3	3	2	4	4	4	4	3	4	2	3	3	4	
	Deutsch Lajos		4	3	4	3	4	4	3	4	4	4	3	2	4	
	Doma István		3	3	2	2	3	3	3	3	2	3	2	1	3	
	Ehrenreich János		2	2	1	2	3	3	3	2	2	2	2	3	2	
10	Freyer Mór		3	4	4	3	4	4	3	2	4	3	3	3	4	
	Gálics Ferencz		1	2	3	2	2	2	2	1	1	1	2	3	2	
	Illés József		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
	Iványi Bertalan		1	1	3	1	1	2	1	1	1	1	2	2	1	
	Kolár Iván		4	3	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	
15	Kulcsár Károly		2	3	3	3	4	4	3	4	4	3	3	1	4	
	Lakics Lajos		2	3	4	3	4	3	3	1	2	2	2	3	2	
	Monda Alajos		2	2	3	2	1	1	2	3	3	3	1	2	3	
	Mursics József		2	2	2	2	3	3	3	1	2	3	1	3	2	
	Pollák Aladár		2	1	2	2	2	3	2	1	1	1	2	2	2	
20	Sáfrán József		—	3	2	2	4	3	3	1	1	2	3	2	4	
	Schertlin Gusztáv		1	2	2	1	3	2	2	1	2	3	3	3	2	
	Schwarcz Mór		1	1	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	
	Schwarcz Nándor		2	1	3	2	1	2	1	2	3	1	3	3	2	
	Schwarcz Rezső		3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	2	2	4	
	Sissovich Károly		4	3	4	3	4	4	3	4	4	4	3	3	4	
25	Simon János		3	3	3	3	4	4	3	2	3	3	3	3	4	
	Stern Albert		3	3	3	3	4	4	3	2	3	3	3	3	4	
	Susa Aladár		3	3	3	3	4	4	3	2	3	2	2	3	4	

Osztályismétlésre utasítottak: Bauer Béla, Deutsch Lajos, Doma István, Gálics Ferencz, Lakics Lajos, Simon János.

Javító vizsgát tehetnek: Kulcsár Károly, Monda Alajos, Schertlin Gusztáv, Stern Albert és Susa Aladár.

II. OSZTÁLY.

Folyó szám	A tanuló neve															
		Hittan	Magyarnyelv	Németnyelv	Földrajz	Számtan	Mérian	Természetrajz	Szabadkézi rajz	Mértani rajz	Szépíráás	Ének	Testgyakorlat	Szorgalom	Magaviselet	
5	Bozzay Rezső	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	3	2	
	Ehrenreich István	3	3	3	3	4	2	2	1	2	2	2	2	3	2	
	Fatér Lajos	3	3	3	1	3	3	2	3	3	2	3	2	3	2	
	Horváth Lajos	k i m a r a d t														
	Mazol Emil	3	2	2	3	3	2	2	3	3	2	3	2	3	2	
	Monda Ferencz	3	3	3	3	4	3	3	2	3	2	2	2	3	2	
	Schwarz Salamon*	1	3	3	3	3	3	3	2	2	1	2	1	3	2	
10	Stein Jenő	2	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1	
	Stern József	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2	2	1	1	
	Stern Károly	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	3	2	2	2	
	Tóth János	1	3	3	3	3	3	3	1	1	1	2	2	4	2	
	Tower Vilmos	2	2	2	1	2	2	3	3	1	2	2	1	2	1	
	Wendl Jenő	3	2	3	3	4	3	3	3	4	3	3	2	4	2	

Favító vizsgát tehetnek: Ehrenreich István, Monda Ferencz és Wendl Jenő.

* A *gal jelöltek részt vettek az ingyenes hegedű-tanfolyamon

III. OSZTÁLY.

Folyó szám	A tanuló neve																
		Hittan	Maganynyelv	Németnyelv	Földrajz	Történelem	Szántotan	Mértan	Természetrajz	Egészségtan	Szabadkézi rajz	Mért. rajz	Szépírás	Ének	Testgyakorlat	Szorgalom	Magaviselet
5	Beck Hugó	2	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	2
	Collognáth Ferencz*	1	2	3	1	1	2	3	3	2	2	3	1	2	2	2	1
	Horváth János	2	2	3	2	3	2	3	3	2	1	2	1	1	2	2	2
	Kaiser Vilmos	1	3	2	2	2	2	2	2	1	3	3	3	3	3	3	2
	Kis György	k	i	m				a	r		a		d		t		
	Koch Henrik*	2	2	2	3	3	2	3	2	1	3	3	2	1	1	3	2
	Peintler Géza	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1	1	1
	Petrik Dezső	1	1	2	2	2	1	1	2	1	2	2	1	2	2	2	1
	Selinger Lajos	1	3	2	2	2	2	2	3	2	2	3	3	3	2	3	2
	Szalaváry János	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	2	3	3	2
Wolf Géza	1	3	3	3	3	2	2	2	1	2	3	3	3	3	3	2	

Magánvizsgát tett december 21-én Hodossy Károly a Nm. vallás- és közokt. miniszter 1889. aug. 25-én 35162. sz. a. kelt magas engedélye alapján.

IV. OSZTÁLY.

Folyó szám	A tanuló neve														
		Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Történelem	Számítan	Mértan	Természettan	Szabadkézi rajz	Mértani rajz	Testgyakorlat	Ének	Szorgalom	Magaviselet
5	Beretz Árpád*	2	2	2	2	2	3	3	2	2	2	2	1	3	2
	Dervarics Kálmán	3	3	3	2	2	3	3	3	3	3	3	2	3	2
	Faisztl Miklós	3	3	2	3	2	2	3	2	3	3	2	2	3	2
	Orbán Antal*	1	1	2	1	1	1	2	1	2	2	2	1	2	1
	Oszter István	2	3	3	3	3	3	3	3	1	1	-	3	3	2
	Petrik Árpád	1	2	2	2	1	2	2	2	2	2	3	2	2	2
	Pollák József	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	2	2	1	1
	Rádli Lajos	1	1	2	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	1
	Sáfrán János*	2	3	2	2	3	3	3	3	1	1	3	1	3	2
10	Schifter M. Béla	2	3	2	3	3	3	3	2	3	1	2	3	2	

Magán vizsgát tett ápril 16-án Hodossy Károly a Nm, vallás- és közokt. miniszter urnak 1889. aug. 25-én 35182. sz. a. kelt magas engedélye alapján.

V. OSZTÁLY.

Folyó szám	A tanuló neve														
		Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Történelem	Alkotmánytan	Számítan	Könyvvitel	Természettan	Vegytan	Mértani rajz	Ének	Testgyakorlat	Szorgalom	Magaviselet
5	Besnyák Lajos	m	a	g	á	n	t	a	n	u	l	ó			
	Borsos István*	1	2	2	1	2	3	2	2	2	2	1	2	3	2
	Kaufmann Manó	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1
	Kulcsár Miklós	2	1	2	1	2	2	1	2	2	1	2	2	2	1
	Szép János*	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	2

Az érdemsorozat jegyeinek jelentése.

a) Az előmenetelben: b) A szorgalomban:

1 = jeles.

1 = ernyedetlen,

2 = jó.

2 = dicséretes.

3 = elégséges.

3 = változó.

4 = elégtelen.

4 = hanyag.

c) Az erkölcsi magaviseletben:

1 = dicséretes.

2 = jó.

3 = tűrhető.

VIII.

Kimutatás az intézetből eltávozott tanulókról.

Hová távozott ?	1872/3-tól a mult tanév végeig össz.	A mult tanév végén				A jelen tanév alatt					Összesen
		I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	V.	
Más polgári iskolába	26	1	—	2	—	—	—	—	—	—	29
Kereskedelmi iskolába	6	—	—	—	3	—	—	—	—	—	9
Gymnasiumba	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25
Reáliskolába	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
Tanítóképezdébe	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	42
Elemi iskolába	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
Gazdasági pályára	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
Kereskedelmi pályára	47	—	—	—	1	—	—	—	—	—	48
Iparos pályára	68	—	—	1	1	—	—	1	—	—	71
Irnoki v. dijnoki állásra	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12
Postához	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Katonai pályára	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Árvaházba	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Pályát nem választott	10	—	—	—	1	1	1	—	—	—	13
Nem tudatik	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
Meghalt	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Összesen	277*)	1	—	3	6	1	1	1	—	—	290

*) Lásd az intézet mult tanévi Értesítőjét.

IX.

Jótekonyság.

1. Az iskolaszék az egész tandíjat (9·50 frt) 30, a fél tandíjat (5 frt) 7 tanulónak engedte el, s így e czímen 37 tanuló összesen 320 frttal segélyezett. Továbbá a szegény tanulók ingyen használatára beszerzett 82 drb. tankönyvet 14 frt 48 kr. értékben, rajzszerekkel való ellátásukra fordított 45 frt 38 krt. Az iskolaszék által a szegény tanulóknak adott segély kitesz tehát összesen 439 frt 86 krt.

2. Ingyenes élelmezéssel segélyeztek 7 szegény tanulót a helybeli közönség körében a következő jöltevők :

Guttman József ügyvédsegéd ur 2 tanulónak 3—3 hóig, *Matyasovszky Vincze* tak. pénzt. pénztárnok ur 2 tanulónak 3 hóig, *Balogh Árpád* birtokos ur 2 tanulónak 3 hóig, *Stein Antal* postamester ur 2 tanulónak 1—1 hóig, *Zakó Dániel* végrehajtó, *Hoffmann János* hercegi mérnök, *Sissozich Károly* hercegi tisztartó, *Gálcs Tamás* iparos, *Nagy József* ügyvéd és *Riedl Alajos* hercegi erdőmester urak 1—1 tanulónak 1—1 hóig adtak teljes élelmezést.

Hetenként 2—2 nap teljes élelmezéssel láttak el 1—1 tanulót egész éven át : *Elefánd Dávid* ur és *Schön Rozália* asszony-ság. Hetenkint 1—1 nap teljes élelmezéssel láttak el egész éven át : *Pollák László* és *Reichenfeld Sándor* urak 3—3 tanulót ; *Özv. Wolfsohn Netti* asszony-ság, *Schwarcz Jakab*, *Arnstein Simon*, *Schacherlsz Mózes* és *Deusch Miksa* urak 2—2 tanulót ; *Schön Hermann*, *Deutsch Mór*, *Wortmann Benó*, *Brüll Lipót*, *Sommer Ede*, *Weisz Lde*, *Selinger János*, *Rosenberg Hermann*, *Kohn Vilmos*, *Weisz Lipót*, *Schwarcz Károly*, *Freyer Fülöp*, *Krausz Farkas* és *Weisz Adolf* urak 1—1 tanulót.

3. *Fackh Károly* lovag, miniszteri tanácsos ur Öméltósága, választó-kerületünk orsz. képviselője, október hó 12 én történt becses látogatása alkalmával 10 drb. 10 frankos aranyat adományozott jutalmul az arra legérdemesebb tanulóknak.

4. *A helybeli takarékpénztár* nagyérdemü igazgatósága a tak. pénztár mult évi üzleti tiszta nyereseményéből az idén is — mint évek óta — juttatott iskolánknak, és pedig 60 frtot azon kijelentéssel, hogy az az iskolaszék által meghatározandó iskolai szükségletekre fordíttassék.

5. A szorgalomban, tanulásbeli előmenetelben és jó magaviseletben kiválóbb növendékek jutalmazása czéljából az iskolaszék által kibocsátott gyűjtő-iven a helybeli közönség körében a következő szives adományok folytak be :

Hajós Mihály és Laubhaimer Oszkár urak 4-4 frtot. Fuss Nándor Karabélyos Elek, Dr. Józsa Fábián, Lenck Ödön, Dr. Szmodics Viktor és Dr. Wollák Adolf urak 3-3 frtot. Csukics Adolf ur 2 frtot. Rósás János, Dervarics Kálmán, Zakó Elek, Schwarcz Jakob, Kiss Pál, Schertlin György, Tomka György, Dr. Brünner József, Nagy József, Matyasovszky Vincze, Nagy Sándor, Freyer Fülöp, Bozzay Pál, Petrik Gyula urak és Özv. Gordignáni Ferencné urnő 1-1 frtot. Schwarcz József, Gaál István, Brüll Lipót, Laufer Miksa és Fuksz János urak 50-50 krt. J. H. ur 60 krt. Ferber József ur 40 krt. Pollák Lázár ur 1 drb. Mária Terézia tallért. Guttmann Lajos ur 8 drb. ezüst huszast, Wortmann Benő ur 3 drb. ezüst huszast, Deutsch Miksa ur 2 drb. és Özv. Nagy Lászlóné 1 drb. ezüst huszast.

Összesen begyűlt 46 frt 50 kr., 1 drb. tallér, és 14 drb. ezüst huszas.

Fogadják mindazok, a kiknek neveit a fentebbi pontok alatt külön-külön felsoroltuk s tanintézetünk jóltevői közé ez évben is beiktatni szerencsések voltunk, a közművelődés szent és magasztos ügye érdekében ezuttal is, mint annyiszor, nemeskeblű és hazafias áldozatkészséggel nyújtott adományaikért, közelebbről pedig polgári iskolánk iránti buzgó érdeklődésükért úgy az iskolaszék, mint az intézeti igazgatóság legmelegebb, hálás köszönetét!

X.

Segélyzett és jutalmazott tanulók.

1. A tandíj fizetése alól fölmentettek a) *egészen*: Bauer Béla, Beck Ede. Kolár Iván, Monda Alajos, Mursics József, Sáfrán József, Schwarcz Mór, Simon János és Stern Albert I. osztályos, — Horváth Lajos, Monda Ferencz, Stern József, Stern Károly és Wendl Jenő II. osztályos, — Beck Hugó, Horváth János, Kaiser Vilmos, Kis György, Peintler Géza és Selinger Lajos III. osztályos, — Beretz Árpád, Faisztl Miklós, Orbán Antal, Sáfrán János és Schifter Béla IV. osztályos, — Borsos István, Kaufmann Manó, Kulcsár Miklós, Szép János V. osztályos rendes és Besnyák Lajos magántanuló. — b) *Félig*: Ehrenreich János, Illés József és Schwarcz Rezső I. osztályos, — Ehrenreich János és Tóth János II. osztályos, — Wolf Géza III. és Rádli Lajos IV. osztályos tanulók.

2. Tankönyvekkel és rajz-szerekkel ingyen láttattak el a lehetőségig a fentebb a) alatt felsoroltak mind s részben a b) alattiak is.

3. A tápintézeti alap kamataiból évnegyedenként 4 frt segélyben részesült Schwarcz Mór I. oszt. tanuló.

4. Ingyen élmezéssel segélyeztettek: Schwarcz Mór I., Stern Károly, Stern József és Wendl Jenő II., Peintler Géza és Wolf Géza III., Kaufmann Manó V. osztályos tanulók.

5. A Molnár féle alapítvány kamataiból szorgalom, jó előmenetel és magaviseletért jutalmat nyertek: *Szép János V.* és *Kolár István I.* oszt. tanulók egyenként 12-18 frtot.

6. *Fackh Károly* lovag, miniszteri tanácsos és orsz. képviselő ur adományából, mint szorgalom, előmenetel és magaviselet tekintetében egyaránt legkiválóbb tanulók, jutalmat nyertek: *Kaufmann Manó V.* oszt. tan. 4 drb, *Pollák József IV.* és *Iványi Bertalan I.* oszt. tanulók egyenként 3-3 drb 10 frankos aranyat.

7. A helybeli közönség szives adakozásából összegyűlt 46 frt 50 kr. 1 tallér és 14 ezüst huszából a következő jutalmak adattak.

a) *Általános szorgalom-, előmenetel- és jó magaviseletért:* *Orbán Antal IV.* oszt. tan. 10 frtot, *Peintler Géza III.* oszt. tan. 6 frtot, *Rádli Lajos IV.* és *Stern József II.* oszt. tanulók egyenként 5-5 frtot nyertek.

b) A művészeti tárgyakban tett jeles előmenetelért jutalmaztattak a következők. *Rajzokért:* *Oszter István IV.* oszt. 1 Mária Terézia-tallérral; *Tóth János* és *Stern Károly II.* oszt. 2—2 frttal, *Illés József* és *Sáfrán József I.* oszt. 1—1 frttal; *Kulcsár Miklós V.* oszt. 3 frttal, *Horváth János III.* oszt. (rajz- és műírásért) 2 frttal. *Műírásért:* *Collognáth Ferencz III.* oszt. 1 frttal. *Énekért:* *Beretz Árpád IV.* oszt. 2 frt és 3 huszassal, *Sáfrán János IV.* oszt. 1 frt és 2 huszassal, *Borsos István V.* oszt. 3 frttal. *Koch Henrik III.* oszt. (ének és tornáért) 2 frttal. *Tornáért:* *Lakics Lajos I.* és *Tower Vilmos II.* oszt. tanulók 2—2 huszassal, *Schifter Béla IV.* oszt. 5 huszassal.

Usszesen kiosztatott 70 frt 36 kr., 10 drb 10 frankos arany, 1 drb Mária Terézia-tallér és 14 drb ezüst-huszás.)*

XI.

Szükséges tudnivalók.

I. A jövő 18⁹⁰/m. iskolai évre a beiratások, felvételi és javító vizsgálatok augusztus 31 től szeptember 4-ig bezárólag történnek a következő sorban:

a) augusztus 31-től szeptember 2-án délig beiratnak azon II.—V. osztályba menendő tanulók, a kik javító vizsgára utasítva nincsenek, valamint javító vizsgára jelentkezhetnek azok, a kik a megelőző évben egy vagy két tantárgyból »elégtelen« osztályzatot nyertek.

*) A fennmaradt 50 kr. a gyűjtést eszközölő szolgának adatott.

b) szept. 2-án délelőtt 9 óráig felvételi vizsgára jelentkezhetnek azon I. osztályba lépni szándékozó tanulók, a kik életök 9-ik évét betöltötték s az elemi iskola 4-ik osztályát sikeresen elvégezték és mindkét körülményt hiteles iskolai, illetve születési bizonyítvánnyal (keresztlevéllel) igazolni tudják. Az I. osztályba menendő tanulók kötelesek *felvételi vizsgát* tenni a *magyar írás és olvasásból, magyar nyelvből, földrajzból és számolásból*. A felvételre megkivántatik, hogy az illető növendék a felsorolt tantárgyak mindenikéből tudjon annyit, a mennyit az országos tanterv az elemi népiskola 4. osztálya számára előir. A felvételi vizsgálat alól felmentést csak a tanári kar adhat közös megállapodás folytán és esetről esetre.

c) Az I. osztályba menendők felvételi vizsgája szept. 3-án délelőtt 9—12. és délután 2—5 óráig, a II. III. IV. V. osztályba menendők felvételi és javító vizsgái pedig szept. 4-én délelőtt tartanak meg. Ugy a felvételi mint a javító vizsgák díjtalanok.

2. A beíratásra a tanulók szülőik vagy ezek helyettesei kíséretében tartoznak megjelenni.

3. A polgári iskolába lépő tanuló bármily nemzetiséghez tartozik, köteles a magyar nyelvet is tudni annyira, hogy a törvény által ezen iskolában elrendelt magyar nyelvi oktatásban fenakadás nélkül részt vehessen.

4. A polgári iskola bármely osztályába felvehető minden oly tanuló, ki koránál fogva az általa kijelölt osztályba beillik, és az azon osztályban megkivántató előkészültségről vizsgálat útján bizonyosságot tesz.

5. A középiskolából polgári iskolába való átlépés a nagym. vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak 1889. évi május 12-én 6364. szám alatt kiadott rendelet értelmében történhetik a) *elsőrendű bizonyítvány alapján*; b) *másodrendű bizonyítvány alapján*, ha az illető tanuló gymnasiumban latin vagy görög nyelvből, reáliskolában francia nyelvből kapott elégtelen osztályzatot, de a többi tantárgyból legalább elégséges érdemjegye van. Azon tantárgyakból azonban, melyeket az átlépni akaró tanuló a középiskolában nem tanult és mely a polgári iskola későbbi osztályai-ban nem fog pótoltatni, felvételi vizsgálatra kötelezendő; ha erre előkészülve nem volna, az előkészületre az osztályvizsgálat idejéig terjedő határidő engedélyezhető s csakis a felvételi vizsgálat előzetes sikeres letétele után bocsátható osztályvizsgálatra.

c) Oly tanuló, ki a középiskolában a latin, görög, illetve francia nyelvet leszámítva, legfeljebb két tantárgyból kapott elégtelen osztályzatot, szintén felvehető a polgári iskola következő felsőbb osztályába sikeres javító, illetve felvételi vizsgálat alapján, mihez a kir. tanfelügyelő engedélye szükséges.

d) Oly tanuló, ki a középiskola valamely osztályát ered-

ménytelenül ismételte, a polgári iskola megfelelő, sőt amennyiben a fentebbi pontok feltételeinek is megfelel, magasabb osztályába is felvehető.

6. A polgári iskolába való felvételre az 1887. évi 22-ik törvényczik alapján multhatatlanul megköveteltetik minden 12 évet betöltött tanulótól, hogy hiteles hatósági bizonyítvánnyal igazolja :

a) hogy a legutóbbi 5 év alatt védhímlővel újra oltatott ;
vagy

b) hogy az újraoltás alól orvosilag felmentetett.

7. A polgári iskola 4 alsó osztályából felvételi vizsgálat alapján átléphet a tanuló a középiskolák megfelelő osztályába.

8. A polgári iskola IV. osztályát végzett tanuló, ha életkora engedi, átléphet a) *tanítóképezdébe* ; b) *kereskedelmi középiskolába* ; c) *középiskolába* ; d) *az országos mintarajztanodába* ; e) *a cs. és kir. valamint a m. kir. hadapród (cadet) iskolába*.

9. A polgári iskola VI. osztályát végzett tanuló előtt a következő pályák állanak nyitva : a minősítési törvény értelmében lehet községi és körjegyző ; alkalmazható különféle állami hivataloknál, kereskedelmi és ipari vállalatoknál és pénzügyintézeteknél mint hivatalnok.

Ha tovább akar tanulni, átléphet a gazdasági és állatorvosi tanintézetekbe, a posta- és táviró tiszteket képző, valamint a Budapesten szervezett vasuti tisztképző tanfolyamra és a rajztanárrá képzőbe.

10. A tandíj egész évre 10 frt, melynek első fele a *beiratáskor*, második fele *február hóban* fizetendő.

11. Szegénysorsu és jó előmenetelű tanulók egész, vagy fél tandíj elengedésben részesülhetnek s használatra tankönyveket és rajzszerket ingyen kaphatnak a lehetőségig. A kik ezen segélyben akarnak részesülni, kötelesek szegénységi és iskolai bizonyítvánnyal felszerelt folyamodványaikat — a községi polg. iskolaszékhez címezve — beiratás alkalmával az igazgatóságnál benyújtani. Ugyanekkor nyújtandók be az élelmezéssel való segélyért is a folyamodványok.

12. A vidékről jövő tanulók figyelmeztetnek, hogy *szállást fogadni az igazgatóság előleges tudta és beleegyezése nélkül nem szabad*.

13. A kik latin nyelvet is akarnak tanulni, ebbeli számdéukat a beiratáskor jelentsék ki.

14. A VI. osztály megnyitása iránt a végleges intézkedés csak augusztus 15. után fog megtörténni és közhírré tétetni.

Kelt Alsó-Lendván 1890. június hó végén.

Az igazgatóság.

